

„Scrie-acum, scrie”

Antologie de poezie luxemburgheză

Cu un cuvânt înainte de
E. S. Christian BIEVER,
Ambasadorul Marelui Ducat de Luxemburg

Cu o prefață de
Philippe BLASEN

Casa Cărții de Știință
Cluj-Napoca, 2015

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE de E. S. Christian Biever	5
CÂTEVA CUVINTE DESPRE LITERATURA LUXEMBURGHEZĂ	7
Michel Lentz	13
Edmond de la Fontaine (Dicks)	23
Michel Rodange	35
Nik Welter	49
Paul Palgen	59
Marcel Noppeney	69
Marcel Reuland	77
Tit Schroeder	87
Edmond Dune	97
Léopold Hoffmann	109
Anise Koltz	119
Roger Manderscheid	129
Liliane Welch	139
Jean-Paul Jacobs	149
Lambert Schlechter	159
José Enschedé	169
Pierre Joris	179

Jean Krier	191
Jean Portante	201
René Welter	209
Nico Helming	217
Léon Rinaldetti	227
Pol Schmoetten	245
Guy Helming	255
Tom Hengen	267
Fabienne Faust	275
BIBLIOGRAFIE	285

Pentru a continua lectura:

www.autorenlexikon.lu
www.bibnet.lu

Colecția belgica.ro:

- André Baillon, *Zonzon Pepette* (trad. Ana Coiug)
- André Baillon, *Povestea unei Marii* (trad. Ana Coiug)
- André Baillon, *Un om așa de simplu* (trad. Ana Coiug)
- André Baillon, *Casa nebunilor* (trad. Ana Coiug)
- Huguette de Broqueville, *Urabo, mai trăiești?* (trad. Horia Bădescu)
- Jean-Luc Wauthier, *Lăsați străinul să intre* (trad. Horia Bădescu)
- Michel Lambert, *A treia treaptă* (trad. Irina Petraș)
- Philippe Jones, *Proze* (trad. Irina Petraș)
- Ștefan J. Fay, Marcel Moreau, *Epistolar Correspondance* (trad. Irina Petraș)
- Georges Rodenbach, *Vălul. Mirajul. Teatru* (trad. Eugenia Enache)
- Charles De Coster, *Istorie din Brabant urmate de Călătorie de nuntă* (trad. Maria Mățel-Boatcă)
- Franz Hellens, *O femeie, două iubiri* (trad. Camelia-Meda Mijea)
- Anca Măniuțiu, *Carnavalul și ciurma. Poetici teatrale în oglindă*
- Anca Măniuțiu, *Michel de Ghelderode. În căutarea unui teatru teatral*
- Anca Măniuțiu, *Spectacolul morții în teatrul lui Michel de Ghelderode*
- Anca Măniuțiu, *Avangardă și Carnavalesc în teatrul lui Michel de Ghelderode*
- Pascal Vrebos, *Avarul II. După Avarul lui Molière*
- Henri Cornélus, *Le soldat d'Hérode* (ed. Rodica Lascu-Pop)
- William Cliff, *În Orient*
- *Randonnées francophones. Minilecture en contexte.* Sous la direction de Rodica Lascu-Pop
- Eugenia Enache, *Une poétique de la réflexivité*
- Chantal Deltenre, *Casa sufletului*
- Rodica Lascu-Pop, Éric Leveé (ed.), *L'Art en toutes lettres. Écrits d'artistes francophones et roumains*
- Thomas Owen, *Ceremonial nocturn. Antologie de proză fantastică*
- Denis Laoureux, *Maurice Maeterlinck și dramaturgia imaginii. Artele și literale în simbolismul belgian*

D'LËTZEBUERGER (*dit.* De Feierwon)

Erënneronk un de 4. Oktober 1859

Mengem Land zouerkantt

De Feierwon, deen ass bereet,
E peift duerch d'Loft a fort et geet
Am Dauschen iwver d'Strooss vun Eisen,
An hie geet stolz den Noper weisen,
Datt mir nun och de Wee hu fonnt,
Zum éiweg grouss Vëlkerbünd.

Kommt hier aus Frankreich, Belgie, Preisen,
Mir wëllen iech ons Heemecht weisen:
:: Frot dir no alle Seiten hinn,
Wéi mir esou zefridde sinn. :: (*bis*)

Mir hale fest un onser Scholl,
Vu Léift fir d'Land sinn d'Hierzer voll;
Wa mir och keng Milliounen zielen,
Dir gëtt ons uechter d'Welt ze wielen,
Mir ruffen all aus engem Monn:
Kee bessert Land beschéngt jo d'Sonn!
Kommt hier aus Frankreich, etc.

D'Natur déi laacht ons iwverall,
Si rëscht de Biereg an den Dall
Mat Fielse wéi gewalteg Risen,
Street Blummen iwver Gaart a Wisen:
Kee Käppchen Ierd, wou Halm a Reis
Net riede vun dem eise Fleis.
Kommt hier aus Frankreich, etc.

LUXEMBURGHEZII (*zis*: Carul de foc)

În amintirea zilei de 4 Octombrie 1859

Dedicat țării mele

Carul de foc stă să plece
Fluieră lung și pornește
Șuieră pe strada de fier
Mândru vecinilor vestește
Că și noi am intrat acum
Într-a națiunilor horă.

Haideți din Franța, Belgia, Prusia,
Să v-arătăm patria noastră
Și peste tot dacă întrebați
Aflați că suntem mulțumiți.

Legăți suntem de glia noastră,
Pământul din inimă-l iubim
Și fără să fim noi milioane
Oricare țară ne-ați propune
Strigăm cu toții dintr-un glas:
Acest loc pe toate le-ntrece!
Haideți din Franța, Belgia, Prusia, etc.

Natura-ntreagă ne zâmbește
Văi și munți împodobește
Cu stânci ca giganți uriași
Seamănă flori prin grădini și câmpii
Fiecare bucată de pământ
A hârniceii e martoră.
Haideți din Franța, Belgia, Prusia, etc.

An d'Volk a mengem Heemechtsland
Huet géint all Mënsch d'Hierz op der Hand;
Seng Freiheet deet em d'Ae blénken,
An d'Trii, déi deet seng Wieder klénken;
Seng Sprooch mat hire friemen Tëin,
D'Gemiitlechkeet, déi mécht se schéin.
Kommt hier aus Frankreich, etc.

Mir hu keng schwéier Lescht ze dron
Fir onse Staatswon dunn ze gon:
Keng Steire kommen ons erdrécken,
Keen Zwank de freie Geescht erstécken;
Mir maache spuersam onse Stot,
Kee Bierger a kee Bauer klot.
Kommt hier aus Frankreich, etc.

An huet dir dann de Wiert erkannt
Vum klenge Lëtzebuerger Land,
An dir musst fort rëm vun ons goen
Da kënnt dir an der Heemecht soen:
'T ass d'Gréisst net grad, déi Gléck bedeit,
Well an deem Land si glécklech Leit!

Kommt hier aus Frankreich, Belgie, Preisen,
Mir kënnen iech ons Heemecht weisen;
Frot dir no alle Seiten hinn:
Mir wëlle bleiwe wat mer sinn.

Și poporul în patria mea
Spre toți își deschide inima
Liber, cu ochii strălucind
Loial, cu vorba cristalină
Străin răsună limba sa
Dar moale este și frumoasă.
Haideți din Franța, Belgia, Prusia, etc.

Fără să purtăm poveri grele
Mașina statului merge:
De taxe nu ne sufocăm
Gândirea nu este constrânsă
Buni gospodari, niciun țaran
Sau orășean nu se plânge.
Haideți din Franța, Belgia, Prusia, etc.

Iar când ați apreciat valoarea
Acestei țări mici Luxemburg
Și trebuind să vă întoarceți
În patrie veți spune:
Nu mărimea țării face
Fericirea unui popor!

Haideți din Franța, Belgia, Prusia,
Să v-arătăm patria noastră
Și peste tot dacă întrebați
Vrem să rămânem ce suntem.

DE LOMPEKRÉIMER

(Weis vum Dicks)

Lomp! Lomp!

Wat op der Ierdklatz geet a steet,
Ass Lomp an ass Vergänglechkeet.

Ech hu mei Liewen net geziddert,
Dass ech erhéngre soll,
Mat Lompen alles a gefiddert
Vu Lompen d'Welt ass voll;
Ech lafe gieren d'Bee mir stompeg,
Mei Brout, dat ass gebak,
Wat haut nach nei, ass muerge lompeg,
Era muss't a mei Sak,
Eran a mei Sak. (ter)

Gesinn eng Joffer ech stolzéiren
Sech op hiert braleecht Kleed,
An zëmperlech duerch d'Gaass spazéiren,
Da son ech: Eidelkeet!
Déi blénkeg Faarwen all verblatzen,
Woumat s'ons d'Ae fëllt,
Dat schéint Gezei zerfält a Fatzen,
A mat Profit et trëllt
Eran a mei Sak. (ter)

Muench jengen Här dréit héich de Käppchen,
Well hien nom Moud gekleet,
Laanscht d'Joffren daast e stolz sein Träppchen,
D'Gezei hie blénken deet;
Ech ruffen him: Mei léiwen Alen,

STRÂNGĂTORUL DE ZDRENȚE

(Pe o melodie de Dicks)

Cârpe! Cârpe!

Tot ce pe glob se mișcă sau stă
Cârpă e și pieritor.

Niciodată nu m-am temut
Că de foame voi muri;
Tot cu cârpe e umplut,
Cu cârpe planeta-i plină;
Umblu, până mă fac praf;
Câștigul e al meu;
Rufe noi, rupte curând,
Îmi cad în sac,
Cad în sac.

O mândră domnișoară văd,
În rochia nou croită,
Plimbându-se îngâmfată,
Și strig: vanitate!
Se șterg culorile astea vii
Care încă ne sar în ochi;
Veșmântul se va zdrențui
Și cu profit îmi
Cade-n sac.

Câți domnișori se mândresc,
După modă-mbrăcați,
Pe la domnișoare se-nvârtesc
Cu haine sclipitoare;
Eu le strig: mă, frate,

Déi Botz kee Mënsch bedréit!
Mam Hierz muss sichen ze gefallen,
Dar bleift... dei Palto fléit
Eran a mei Sak. (ter)

Mat Hausfran man ech d'bescht Geschäften,
Dat ass nun eemol aus,
Ech ruffen en aus alle Kräften:
Är Lompe mir eraus!
Oft Méindes d'Lompen si net fannen,
Si sichen emmesoss,
Ech spueren d'Méi, da lasszebannen,
Et féil neischt wéi Verdross
Eran a mei Sak. (ter)

Mei Geld gewannen ech mat Lompen,
Hu fatzeg Schënnerei,
Bis mech der Doud mol op kéint trompen,
An aus ass d'Lomperei;
Deem Lompemann kann neischt entgoen,
All gi mer opgeraf,
Wann d'Lompeklack mir héire schloen,
An hien ons seet beim Graf:
Eran a mei Sak!

Lomp! Lomp!
Wat op der Ierdklatz geet a steet,
Ass Lomp an ass Vergänglechkeet.

Lustrul ăsta nu înșală;
Cucerește cu inima! Doar ea
Rămâne... Și vesta ta
Cade-n sac.

Afaceri foarte bune fac
Cu casnice, o știți.
Trecând, din răsputeri le strig:
Haideți cu cârpele!
Dar luna, cât ar căuta ele
Nimic nu pot găsi;
Căluțul nu voi dezlega,
Dezamăgirea doar
Cade-n sac.

Din cârpe banii îmi câștig,
Viața din zdrențe îmi croiesc;
Dar moartea poate să mă bată
Și cârpirii să-i pună capăt;
Nu scapi de strângătoarea asta:
Ea ne adună pe toți;
Cu clopoțelul ei ne cheamă
Strigându-ne la groapă:
Haide-n sac!

Cârpe! Cârpe!
Tot ce pe glob se mișcă sau stă
Cârpă e și pieritor.

LISS, DU BASS MÄI KAPRISS

Liss,
Du bass mäi Kapriss.
Deng A si grouss,
Däi Bléck ass lous;
Däi Mënchen ass eng Réischen;
A wat e léiwe Féisschen.

Liss,
Du bass mäi Kapriss.
Deng Taille ass reng;
Et hat nach keng
Schmank, ëmpege Turteldeifchen
Esou e schéine Leifchen.

Liss,
Du bass mäi Kapriss.
E Päiperlenk
Kënnt net méi flénk
Wéi s du am Walzer fléien,
Am frouen Danz sech dréien.

Liss,
Du bass mäi Kapriss.
Du bass ze léif,
O giere bléif
Ech éiweg bei der hucken,
Fir dech allzäit ze kucken.

ELIZA, EȘTI FANTEZIA MEA

Eliza,
Ești fantezia mea.
Ochii tăi mari
Sclipesc șireți;
Ai buze ca trandafirii
Și piciorul frumușel.

Eliza,
Ești fantezia mea.
Fină-n talie;
Niciodată
Vreo porumbiță zveltă
N-avu corp mai grațios.

Eliza,
Ești fantezia mea.
Un fluturaș
N-ar învărti
Valsul mai iute ca tine,
Jocul vesel în cerc.

Eliza,
Ești fantezia mea
Prea dragă;
Cât aș vrea
Să-ți stau alături mereu,
Să te privesc întruna.